

et ad beatum finem deducat, ubi recipiatis de manu A ipsius quod oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus diligentibus se. Sed et hoc ejusdem Dei petimus clementiam ut quoties hæc vobis recitabitur epistola plenissimam benedictionis gratiam, et absolu-

tionem vobis largiri dignetur. Amen. Omnes etiam qui vos secundum Dominum dilexerint, et adjuverint, vestram que sustentaverint tenentudinem, adjuvet ipse, et sua gratia dignos efficiat. Amen. Jam nunc, quæso, o filia, mementote mei peccatoris, et hic, et ante Dominum Amen.

SANCTI HUGONIS

COMMONITORIUM

Ad successores suos pro sanctimonialibus Marciniacensibus.

(Ibid.)

Quandiu misericordia Christi annuerit, ut ejus B obsequium, religio et disciplina regularis in confessione SS. sit apostolorum, et in monasterio Cluniaco, ad omnes qui ejusdem loci rectores et gubernatores esse meruerint, scriptum est hoc commonitorium domni Hugonis abbatis, quod ipse quidem extrema sua omnino suspicatus, ita fieri fratrum collaudante suffragio decrevit et instituit.

O domini, o Patres, quos Dominus ille cælestis, et cælestis Pater elegit et promovit ut gregem suum pascere debeatis, misericorditer quæso, et diligenter audite quod in istis litteris commendatur notitiæ et memoriæ vestræ, ut in memoria æterna cum justis mereamini, et in illo die ab auditione mala non timere. Quamvis enim non mediocriter peccator fuerim, et indignus ut vel solum parvitas meæ vocabulum in audientia vestra recitetur, tamen de opinione pietatis vestræ præsumpsi, ut auderem mandare vobis et scribere, quod et vobis Deo volente non erit inutile, si ipse dederit ut loquela humilitatis meæ brevis et modica dignationem vestram mereatur. Igitur quanquam, ut præmissum est, indignus fuerim, et non aliud quam omnem extremitatem meruerim, tamen Deus aut voluit, aut permisit ut nomen et officium prælati esset super hominem hujusmodi. Et ille qui in hunc mundum venit magis pro peccatoribus quam pro justis, modo quoque purificavit misericordiam suam, ut in diebus nostris peccatores sui, suque pœnitentes de tantis et tam diversis regionibus ad cœnobium SS. apostolorum confluerent, ipsaque Ecclesia apostolico nomini et honori in Christo dicata crescendo processisset, et fratrum multitudine, et rerum temporalium compendis. Sed si, ut dictum est, peccatores non solum apud nos, sed etiam in aliis locis inveniunt quo ad salvandas animas suas confugere potuerunt, infirmior sexus, et si qua femina vita sæculari abrenuntiata Deo servire voluit, non sibi opportunum locum ad hoc facile inveniunt. Visum est nobis Deo non displicere, imo ejus voluntati obedi-
re, si opportunitatem sibi serviendi, quam,

ut præmissum est, viri peccatores fuerant consecuti, feminae quoque peccatrices ipso auctore per opera mediocritatis nostræ consequerentur, illisque specialiter delegavimus locum illum Marciniacum, quem in honore sanctæ et individuae Trinitatis fundantes ædificavimus, non de nostris sumptibus, nec de nostris facultatibus qui Christi pauperes nihil proprium habuimus, sed de hoc tantum quod ipsius largitudo dignata est impertiri. Et nunc quia in hoc mundo ea est omnium vicissitudo ut quidam hominum sint nascentes, quidam viventes, quidam in sepulcris, secundum quod sacra Scriptura loquitur, dormientes. Ego vero quantum videtur, nativitatis et vitæ tempora jam peregi, et ad ultimam sortem deveni, ad illam, inquam, sortem, quam nullus mortalium quantumlibet sit sanus, quantumlibet sit potens, evadere potest. Et de cætero si quæ Christi pauperes ibidem de qua agitur fuerunt congregatæ, quidquid eis evenerit, quæcunque necessitas temporalis eis incubuerit, non exspectant, ut sibi jam veniat solatium visitationis nostræ, vel libertatis. Quantum in me esse potuit, paterna sollicitudo, et benevolentia paterna eis non defuit. Nunc autem, juxta illud prophetæ Jeremiæ : Pupillæ factæ sunt absque patre, nisi vobis, domini mei, quos hic appello, Deus inspiraverit pro ipsius amore, vicarii esse dignemini patris et procuratoris amissi. Ergo quicumque estis, qui nomine et officio mihi succeditis, vestræ misericordiae vicem nostram commendo, vestræ misericordiae pro vice nostra supplico, ut de præfato loco quod ego pro posse nostro facerem si superessem, vos modo faciatis, qui facere potestis. Placeat, quæso, beatitudini vestræ, ut quod Christus voluit per peccatorem suum aliquo modo plantari, per successionem vestram debeat rigari, ut Deus quoque incrementum tribuat, et vobis valeat ad recompensationem salutis æternæ. Primo sit ea causa principalis, quam et ipse Dominus in Evangelio præcipue commendat de regno Dei et justitia ejus, ut quæ ultro jugum Christi susceperunt, earum quoque vita sit religiosa, sit ordinata, et nunquam

absque ea disciplina, quæ non solum feminis, sed etiam viris multum est necessaria. Et locus ea semper permaneat conditione qua nos eum inchoavimus, et tenuimus, ut in ipso nunquam ad habitum sanctitatis puerilis ætas recipiatur, nec alia quam in qua possit probari spiritus si ex Deo sit, et si non ultra, tamen omnino, vel usque ad xx annum jam pervenerit. Quod si qua est ætatis lascivioris, et hoc ad certum fuerit compertum, ne huic feminarum collegio debeat coadanari, ex parte Dei omnipotentis, ex parte beatissimæ, et intemeratæ Virginis et Dei genitricis Mariæ, et ex parte SS. apostolorum Petri et Pauli, contradicimus, interdiciamus, et anathematizamus. Et hoc decretum et præceptum, ut eo majorem æstimationem et stabilitatem obtineat, confirmamus, corroboramus cum auctoritate totius B

A Ecclesiæ nostræ, et cum voto et consensu omnium fratrum nostrorum, et in Christo committuntur. Jesu bone, Jesu clementissime, qui Mariam illam peccatricem post sordes et inquinamenta corporis ita honorasti, ita glorificasti, ut in resurrectione tua ipsa apostolorum apostola esse mereretur, et prima testis fieri resurrectionis tuæ, tu largire, tu annue, ut cum eadem Maria in illo die partem et societatem habeat, quicumque istis peccatricibus tuisque spontaneis pauperibus solatium et adiutorium in tuo nomine prærogabit. Et si quis eis contrarius aliquo modo exstiterit, et ne in tranquillitate tibi servire possint impedierit, si non resipiscens satisfactione digna correxerit, te altorem, te vindicem experiatur in hoc sæculo, et in futuro.

IMPRECATIO B. HUGONIS ABBATIS

Charissimis amantissimisque fratribus, et filiis fratribusque præsentibus et absentibus, frater Hugo peccator abbas, in Domino Jesu sempiternum gaudium.

Dilectissimi filii et amici mei, tam præsentibus quam futuri, vestræ innotescere charitati dignum duximus, quod benignus Deus, qui vocat quæ non sunt tanquam ea quæ sunt, me quemdam peccatorem, reum, multisque lubricitatibus obligatum in juventute mea, quam prave expendebam, sola sua misericordia dignatus fuit sæculari veste exuere, sanctæque religionis habitu induere, atque intra hujus loci gregem aggregare, ubi tunc patres ac fratres nostri me ipsum, licet indignum, licet irreligiose atque lascive viventem, licet etiam satis reclamantem, huic ovili, Deo ita disponente, opilionem elegerunt, hancque tandem gravissimam sarcinam collo meo imposuerunt. Verumtamen, sicut in præsentiarum videtur. omnipotens Deus non nostris meritis, sed sua immensa clementia, istum satis circumquaque ampliavit locum, et tam fratribus quam possessionibus ditavit. Nec solum in hac nostra regione verum etiam in Italia, in Lotharingia, in Anglia, Normannia, Francia, Aquitania, Guasconia, Provincia atque Hispania ipsum dilatavit. Unde, filii charissimi, quanto major locorum fratrumque habetur numerus, tanto mihi peccatori pro eorum excessibus gravissimus tremor incutitur, nisi magna Dei pietas, animæ meæ, vestris intervenientibus elemosynis et precibus, misereri dignetur. Cujus namque sermo, quantum reus tenear, explicare sufficit, qui cum tot tantisque propriis constrictus existam delictis, de tantorum mihi commissorum negligentis in conspectu Domini rationem redditurus sum? Alii enim eorum præventi morte, absque confessione, et corporis sanguinisque Domini perceptione, alii vero, quorum negligentias

valde timendas ego cognoscens, emendare sicut dignum esset neglexi; quidam autem præcipitiis obruti, nonnulli etiam aquis sive ignibus suffocati, aut quampluribus aliis periculis subito intercepti, de hac misera exierunt vita. Et quia tam istos quam etiam cæteros adhuc superstites, aut jam defunctos, non sicut debuissim correxim, eosque in plurimis remissius habui, admonendum timeo ne ipsis ad æternum præmium fiat impedimentum, mihi que fortassis ad æternam gloriam reputetur adversum. In quibus omnibus Deus nobis propitius ac misericors adesse dignetur, vosque pro animæ meæ remedio deprecatorios pius exaudiat, et tam vobis quam omnibus Christianis mei memoriam agentibus, in magni iudicii die indeficientis mercedis recompenset præmium. In hac equidem tam gravi obedientia, jam sexaginta annorum cursum et aliquid amplius, vestris, ut credo, suffultus orationibus, utcunque explevi. Quod si forte aliquoties corporis infirmitate, sive alio quolibet laboravi incommodo, vestræ mihi non defuerunt orationes, vestræque ad Deum petitiones. Vestram denique erga me bonam, et devotam charitatem, veramque obedientiam, meus enarrare sermo non sufficit. Quapropter, prout Deus administraverit, vos diligere studui, vos modeste tractavi, vos sicut charos amplexus sum filios. In qua videlicet indulgentia si quid peccavi, ignoscat mihi Deus. Et nunc, fili, quandiu in hac caduca vita partim pro vobis omnibus, pro nostris propriis necessitatibus agonizavi, jamque in diebus meis processi, exitus mei ignorans articulum, quamdam mihi elegi obedientiunculam, nomine Berziacum, ut cum finis cursus mei evenerit, ex ipsa in perpetuum, juxta temporis opportunitatem, cuncta quæ in cibo vel potu fuerint necessaria, in die anniversarii mei fratribus in conventu, seu in domo infirmorum morantibus, mei peccatoris memoriam recolentibus,